

Μητρ.Μεσογαίας: “Διχασμένοι Αυτοκέφαλοι ή Ενωμένοι αδελφοί ;”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μεσογαίας και Λαυρεωτικής

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ.Νικόλαος σχολίασε σχετικά με την κρίση στην Ουκρανία.

Τους τελευταίους μήνες γινόμαστε μάρτυρες μιᾶς πολύ ἐπικίνδυνης καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα ἀδικαιολόγητης κρίσης πὺν ξέσπασε στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀφορμὴ ἢ ἐπικείμενη ἐκχώρηση αὐτοκεφαλίας στὴν Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας ἢ μᾶλλον ἡ δημιουργία αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας στὴν Οὐκρανία. Φαίνεται πὺς οἱ διορθόδοξες σχέσεις ἀποτελοῦν μείζων πρόβλημα στὶς μέρες μας καὶ ἐνῶ ἐπιδιώκεται ἡ ἐνότητα μὲ τοὺς ἑτεροδόξους, οἱ Ὁρθοδόξοι ὁμολογοῦν μὲν τὴν μεταξύ τους ἀγάπη, ἀλλὰ τὴν ἀποδομοῦν στὴ ζωὴ τους• διακηρύσσουν τὸν σύνδεσμο τῆς μεταξύ τους κοινωνίας, ἀλλὰ ἐπιβεβαιώνουν τὸ ἀντίθετο. Καὶ ὁ πιστὸς λαὸς ἀντικρύζει τὶς κορυφές του νὰ διαπληκτίζονται μὲ νομικίστικες ἐπιχειρηματολογίες καὶ ἀντὶ νὰ ἐνώνουν τοὺς πιστοὺς νὰ δημιουργοῦν στρατόπεδα

όπαδῶν καὶ ὁμάδες ἀντιμαχομένων ὑποστηρικτῶν. Τί κρίμα! Σὲ ὅλη αὐτὴ τὴ διαμάχη ὑπάρχει μία πρόφαση καὶ μία αἰτία. Πρόφαση εἶναι ἡ ἀνάγκη γιὰ αὐτοκεφαλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας. Καὶ αἰτία τὸ δικαίωμα τῆς ἐκχώρησής της. Σὲ ποιὸν ἀνήκει, ποιὸς τὸ ἔχει.

Οἱ λέξεις ποὺ ἀκοῦμε νὰ ἐπικαλοῦνται οἱ ἐμπλεκόμενες Ἐκκλησίες εἶναι ἱστορικὰ προνόμια, δικαιώματα καὶ κανόνες. Δυστυχῶς, αὐτὸ ποὺ δὲν ἀκοῦμε εἶναι τὸ Εὐαγγέλιο. Τὸ πρῶτο ἐρώτημα εἶναι• εἶναι ἄραγε τόσο ἀναγκαῖα πνευματικὰ ἢ αὐτοκεφαλία; Καὶ ἂν ναί, δὲν θὰ μπορούσε νὰ περιμένει λίγο ἀκόμη; Ὑπάρχει καὶ ἓνα δεύτερο• εἶναι τόσο σημαντικὰ τὰ δικαιώματά μας ποὺ πρέπει νὰ τὰ ὑπερασπιζόμαστε ἀγνοῶντας ἢ καὶ πολεμῶντας τοὺς ἀδελφούς μας ἢ καὶ διακόπτοντας τὴν χιλιόχρονη κοινωνία μας μαζί τους; Καὶ τρίτον• ἡ ἐπίκληση τῶν ἱστορικῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν κανόνων εἶναι πιὸ σημαντικὴ ἀπὸ αὐτὴν τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου;

Ἡ Κωνσταντινούπολη πλέον ἀποκαλεῖ τοὺς ὡς τώρα ἀδελφούς τῆς Ρωσίας «φίλους», αὐτοὶ δὲ ἀρνοῦνται νὰ ὁμολογήσουν τὴν οἰκουμενικότητα τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Ἔτσι γκρεμίζονται τὰ πιὸ βασικὰ θεμέλια τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας• ἡ ἀδελφосύνη, ἐκφραστὴς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ πανορθόδοξη κοινωνία, καὶ ἡ οἰκουμενικότητα, ἐγγυητὴς τῆς ὁποίας εἶναι, κατὰ τοὺς κανόνες καὶ τὴν ἱστορικὴ παράδοση, ἡ Κωνσταντινούπολη.

Α. Στὴν πραγματικότητα, ἡ αὐτοκεφαλία τῆς Οὐκρανίας δὲν ἀποτελεῖ τόσο ἐπείγουσα ἀνάγκη ὅσο δικαίωμα καὶ πείσμονα πολιτικὴ ἀπαίτηση. Ἀντίθετα, ἡ ἐνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν ἀποτελεῖ ἀδήριτη ἀνάγκη καὶ ἀδιαπραγμάτευτη εὐαγγελικὴ ἐπιταγή. Τί ἔχει ἄραγε μεγαλύτερη σημασία, τὸ αὐτοκέφαλο μιᾶς τοπικῆς ἐκκλησίας ἢ ἡ ἐνότητα ὅλων «εἰς Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν»;

Αὐτοὶ δὲ ποὺ ζητοῦν τὴν αὐτοκεφαλία ποιοὶ εἶναι; Εἶναι δυνατὸν ἓνας ἀμφιβόλου πνευματικοῦ ὑποβάθρου κοσμικὸς Πρόεδρος καὶ ἓνας προβληματικῆς ἐκκλησιολογικῆς εὐαισθησίας, μέχρι τώρα ἀπορριπτέος ὡς σχισματικὸς, αὐτοανακηρυχθεὶς «Πατριάρχης», νὰ εἶναι τὰ κατάλληλα πρόσωπα προκειμένου νὰ ἐκφράσουν τὴν ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ ἀνάγκη, τὴ βούληση τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἀναστεναγμὸ τῆς Ἐκκλησίας στὴν Οὐκρανία;

Καὶ ἂν δὲν θέλουμε νὰ ἀκούσουμε τὴ φωνὴ αὐτῶν ποὺ ἀντιστέκονται στὴν αὐτοκεφαλία, πῶς μπορούμε νὰ στηρίζουμε τὶς ἐλπίδες μας γιὰ ἐνότητα σὲ αὐτοὺς ποὺ ἤδη ἔχουν προκαλέσει μακροχρόνιο σχίσμα καὶ γιὰ χρόνια φιλοξενοῦν ὅλους τοὺς ἀδέσποτους καθηρημένους παλαιοημερολογίτες τοῦ ἐλλαδικοῦ χώρου καὶ ὄχι μόνον;

Ἄν ὁ Φιλάρετος εἶχε ἐκλεγεῖ Πατριάρχης Μόσχας τὸ 1990, ποὺ τόσο τὸ ἐπιδίωξε, ἀλλὰ δὲν τοῦ βγήκε, θὰ ζητοῦσε σήμερα νὰ γίνεи Μητροπολίτης τῆς αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας; Καὶ ἂν ναί, ἀπὸ ποιόν; Ἀπὸ τὴ Σύνοδο τῆς Μόσχας, τῆς ὁποίας ὁ ἴδιος θὰ προήδρευε ἢ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη ποὺ σήμερα ψευτοσέβεται καὶ στὴν ὁποία δῆθεν ὑποκλίνεται;

Β. Στὴ χριστιανικὴ λογικὴ δὲν ἔχει δίκιο αὐτὸς ποὺ βλέπει μόνον τὰ δικά του δικαιώματα. Δίκιο ἔχει αὐτὸς ποὺ τὰ προστατεύει μὲν διατηρῶντας ὅμως καὶ τὴν ἰσορροπία τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης, τῆς ὑπομονῆς, τῆς συγχώρησης, τῆς συμφιλίωσης, διότι μόνον ἔτσι προστατεύονται τὰ «δικαιώματα» τοῦ Θεοῦ. Ἐξ ἄλλου ἡ σωτηρία μας βασίζεται στὴ μεγαλύτερη ἀδικία: «κατάρρα λέλυται καταδίκης δικαίας ἀδίκῳ δίκη τοῦ δικαίου κατακριθέντος». Εὐτυχῶς ποὺ ὁ Κύριος δὲν ἐπικαλέσθηκε τὸ δίκαιο καὶ τὰ δικαιώματά Του!

Στὴν παροῦσα φάση, ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῆς αὐτοκεφαλίας τῆς Οὐκρανίας γίνεται στὴ βάση τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν ποὺ τὴν ἐκχωροῦν, δηλαδή τοῦ Φαναρίου καὶ τῆς Μόσχας, τῆς ἱστορικῆς ἢ πολιτικοοικονομικῆς δυνάμεως καὶ ὄχι τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου ἢ ἔστω τῆς ὑφισταμένης ἐκκλησιαστικῆς ἀνάγκης στὴν Οὐκρανία. Ἐκτὸς τούτου, στὸν ὀρίζοντα διακρίνεται τὸ περίγραμμα ἰσχυρῶν πολιτικῶν σκοπιμοτήτων, ὁδηγιῶν καὶ πιέσεων. Καὶ ἀπὸ τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο ἔχει μείνει μόνον τὸ... ἐξώφυλλο.

Γ. Ἀλήθεια, τί σχέση μπορεῖ νὰ ἔχουν ὅλα αὐτὰ μὲ τὴ λογικὴ τοῦ Ἐσταυρωμένου Θεοῦ, μὲ τὸ ἦθος τῶν Μακαρισμῶν καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Ὅρους Ὁμιλίας, μὲ τὸ λέντιο τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, μὲ τὶς ὑποθήκες τοῦ Κυρίου περὶ τῆς διακονίας καὶ τῆς τιμημένης θέσης τοῦ ἐσχάτου, μὲ τὴν Ἀρχιερατικὴ Προσευχὴ τοῦ Κυρίου «ἵνα πάντες ἐν ὧσι», μὲ τὴ διδασχὴ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θείου Παύλου, μὲ τὰ κηρύγματα ποὺ ἀκοῦμε κάθε Κυριακὴ καὶ τὶς ἐγκυκλίους ποὺ ἐξαπολύονται στὶς μεγάλες γιορτές; Εἶναι δυνατόν ἡ ἐφαρμογὴ τῶν κανόνων νὰ καταργεῖ τὸ Εὐαγγέλιο;

Ποιὸς μπορεῖ νὰ καταλάβει πῶς εἶναι δυνατόν χιλιόχρονες ἀδελφές ἐκκλησίες τοῦ Χριστοῦ νὰ ἐπιχαίρονται ἀνακαλύπτοντας ἢ μία τὶς ἐκτροπές καὶ τὰ λάθη τῆς ἄλλης; Μήπως ἡ ἔνταση ποὺ ζοῦμε τώρα σημαίνει πῶς δὲν ἀγαπηθήκαμε σωστὰ στὸ παρελθόν; Πῶς δικαιολογεῖται τὰ στόματα τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν μας

στεντορία τῇ φωνῇ νὰ ὑποστηρίζουν τὸν διαχριστιανικὸ καὶ διαθρησκευτικὸ διάλογο καὶ νὰ ἀρνοῦνται τὴν μεταξύ τους ἐπικοινωνία; Γιατί ἀδυνατοῦν νὰ παραδεχθοῦν οἱ μὲν ὅτι μπορεῖ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ νὰ φωτίζει λίγο διαφορετικὰ καὶ τὴν ἄλλη πλευρά; Εἶναι δυνατὸν ὅλος ὁ φωτισμὸς νὰ εἶναι μαζί μας καὶ καμία ἀκτῖνα νὰ μὴν φωτίζει καὶ τοὺς ἄλλους μέχρι τώρα ἀδελφούς μας; Ποιὰ σὲ τελικὴ ἀνάλυση ἡ σημασία τῆς λέξης κοινωνία, ἃν δὲν συμπεριλαμβάνει καὶ τὴν ἀμοιβαία κατανόηση;

Ἦ πῶς συμβαίνει νὰ μὴν ὑπολογίζουν τὶς ὀλέθριες συνέπειες ἐνὸς ἐπαπειλούμενου σχίσματος; Τί φταῖνε ἄραγε οἱ ἀπλοὶ πιστοὶ καὶ ἀποκλείονται ἀπὸ τὴ χάρι τῶν προσκυνημάτων τῶν ἄλλων; Γιατί οἱ Ρῶσοι πιστοὶ νὰ στερηθοῦν τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ τὴν Πάτμο καὶ οἱ Ἑλληνόφωνες τὸν Ἅγιο Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ, τὰ Σπήλαια τοῦ Κιέβου, τὸ Βάλαμο καὶ τὴ χάρι τῶν Ρώσων νεομαρτύρων; Δὲν εἶναι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ παγκόσμια γιὰ νὰ τὴν μοιράζονται ὅλοι; Ὅταν μᾶς ἐνώνει ἡ κοινὴ πίστη καὶ τὸ δόγμα, πῶς νὰ δικαιολογηθεῖ ἡ διαίρεση στὴ βάση μιᾶς διοικητικῆς ἀσυμφωνίας;

Τελικά, τὸ εὐαγγέλιο τῆς ἀγάπης, τῆς συγχώρησης, τῆς ἐνότητος γιὰ ποιούς γράφηκε καὶ γιατί; Ἐμᾶς ἄραγε καὶ τὶς προκλήσεις τῆς ἐποχῆς μας δὲν μᾶς ἀφορᾷ;

Δ. Ἐπιπλέον, ἡ Ὁρθόδοξη ὁμολογία μας στὴ Διασπορὰ ἢ στὶς χῶρες τῆς ἱεραποστολῆς ποιὰ θὰ εἶναι; Ποιόν Χριστὸ θὰ κηρύξουμε καὶ θὰ ὁμολογήσουμε; Αὐτὸν ποὺ «εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσε», ἀλλὰ καταργοῦμε τὸν λόγο Του μὲ τὴ ζωὴ μας, ἢ Αὐτὸν ποὺ δὲν κατάφερε νὰ ἐνώσει δυὸ χιλιάδες τώρα χρόνια οὔτε τοὺς πιστοὺς Του; Ἡ ἱκανοποίηση τοῦ κατορθώματος τῆς αὐτοκεφαλίας εἶναι σύντομη καὶ τῶν ὀλίγων. Ὁ σκανδαλισμὸς τῶν πιστῶν καὶ τοῦ κόσμου εἶναι ἀπροσμέτρητος καὶ γενικευμένος. Ἡ ἀμαρτία τοῦ σχίσματος ἀθεράπευτη καὶ ἀσυγχώρητη.

Ε. Ἀλλὰ καὶ ἡ Μόσχα εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτιμᾷ τοὺς κληρικοὺς καὶ πιστοὺς τῆς ποὺ κοινωνοῦν στὸ Ἅγιον Ὅρος ἢ στὴν Πάτμο ἢ ἐνδεχομένως ἀργότερα στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ στὴν Ἑλλάδα; Εἶναι δυνατὸν ἡ θεία κοινωνία νὰ γίνεται μοχλὸς πολιτικῆς πίεσης καὶ ἐκβιασμοῦ; Δηλαδή χίλια χρόνια μυστηρίου αὐτὸ καταλάβαμε; Θὰ μπορούσαμε νὰ κατανοήσουμε τὴν προσωρινὴ διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου στὸ ἐπίπεδο τῶν Πατριαρχῶν, ἐνδεχομένως ὡς ἔνδειξη ἔντονης διαμαρτυρίας, ἀλλὰ ὄχι καὶ τὴ διακοπὴ τῆς κοινωνίας τῶν πιστῶν. Δὲν μπορεῖ ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία, ἀντὶ νὰ ὀδηγεῖ τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ στὰ ἀγιάσματα, νὰ τὸν ἀποξενώνει ἀπὸ τὴ χάρι. Ἀντὶ νὰ ἀποδυναμωθεῖ ἡ πίστη τοῦ λαοῦ, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐνισχυθεῖ μήπως καὶ συνετίσει τοὺς ἡγέτες του;

Ἐλπίζουμε ὁ Πατριάρχης μας νὰ ἀνοίξει τόσο τὴν οἰκουμενικὴ του ἀγκαλιά, ὥστε νὰ χωρέσει καὶ τοὺς Ρώσους. Ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ μπορέσουν νὰ ἐνωθοῦν

ἐκκλησιαστικὰ μεταξύ τους οἱ Οὐκρανοί, ἂν δὲν μάθουν μέσα στὴν Ἐκκλησία νὰ συγχωρήσουνε τοὺς Ρώσους καὶ νὰ ἑνωθοῦν μαζί τους. Ἡ Ἐκκλησία τότε εἶναι Ἐκκλησία ὅταν καταργεῖ τοὺς ἐχθρούς. Ὁ λόγος τοῦ προσφάτως ἀνακηρυχθέντος ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἀγίου, τοῦ Ὁσίου Ἀμφιλοχίου τοῦ νέου τοῦ ἐν Πάτμῳ, εἶναι τόσο ἐπίκαιρος ὅσο ποτέ: «Θέλετε νὰ ἐκδικηθεῖτε αὐτοὺς ποὺ σᾶς πειράζουν; ἡ καλύτερη ἐκδίκηση εἶναι ἡ ἀγάπη. Μεταποιεῖ καὶ τὰ θηρία ἀκόμη ἡ ἀγάπη».

Περιμένουμε ὅμως νὰ καταλαβαίνουν καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες μας στὴ Ρωσία, ποὺ ἐπικαλεῖται ὁ λαὸς τὶς εὐχές τους στὸ τέλος κάθε ἀκολουθίας, ὅτι ἂν ἐνεργήσουν ταπεινὰ καὶ ὄχι κατακτητικὰ θὰ ἐνώσουν τὴν Ἐκκλησία καὶ μαζί μὲ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ θὰ κερδίσουν καὶ τὶς καρδιές ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ γίνουν κοσμικὰ ἢ «Τρίτη Ρώμη», ἀλλὰ πνευματικὰ ἢ «Πρώτη καὶ Ἁγία Μόσχα». Νὰ γίνουν πρῶτοι στὶς καρδιές μας. Μαζί μὲ τὸ ἄρωμα τῆς ἐμπειρίας τοῦ πρόσφατου σκληροῦ διωγμοῦ τους καὶ τὴ χάρι τοῦ νέφους τῶν νεομαρτύρων τους, περιμένουμε νὰ προσφέρουν στὴν Ἐκκλησία μας καὶ τὴν εὐώδη μαρτυρία τῆς ἐνότητος. Ὅσο κακὸ εἶναι ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ μικροῦ καὶ τοῦ ἀδύνατου, τόσο μεγάλο εἶναι ἡ ταπεινὴ σοφία τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τοῦ μεγάλου. Αὐτὸ ἔχουμε ἀνάγκη ὅλοι μας, διότι σὲ τελικὴ ἀνάλυση, δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ποιὸς ἔχει τὴ δύναμη ἢ τὸ δίκιο μὲ τὸ μέρος του, ἀλλὰ ποιὸς ἐνεργεῖ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ μεταφέρει τὴ χάρι Του.

Ἡ θεόπνευστη προτροπὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ’ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε» (Γαλ. ε’ 15) ἴσως δείχνει τὸν δρόμο ὅλων μας. Στὶς ἐκκλησιαστικὲς συγκρούσεις μεταξύ ἀδελφῶν δὲν ὑπάρχουν κερδισμένοι. Ὅλοι εἶναι ἡττημένοι. Ἀντίθετα, ὅταν συμφιλωνόμαστε, δὲν ὑπάρχουνε χαμένοι. Ὅλοι εἶναι εὐλογημένοι.

Ἐδῶ τὰ βρῆκε ἡ Βόρεια Κορέα μὲ τὴ Νότια καὶ δὲν μπορούμε νὰ τὰ βροῦμε ἐμεῖς ποὺ καθημερινὰ προσευχόμαστε μὲ τὸ «Πάτερ ἡμῶν» στὴν καρδιὰ καὶ τὰ χεῖλη μας;

Διάπυρη προσευχή μας εἶναι νὰ δώσει ὁ Κύριος «σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν» καὶ νὰ μᾶς «ἐξαγάγῃ» σύντομα εἰς μετάνοιαν καὶ «εἰς ἀναψυχήν». Ἀμήν.